

**Независим
механизъм
за оценка**

**Рецензия на план за
действие: България
2022-2024**

**Open
Government
Partnership**

Independent
Reporting
Mechanism

Увод

През януари 2021 г. Независимият механизъм за оценка (НМО) разгърна новите продукти, произтичащи от актуализацията на НМО.¹ Новият подход се основава на опита от над 350-те обстойни, независими, основани на данни оценки, провеждани от НМО и общността на Партньорството за открито управление. НМО се стреми да предлага прости, навременни, целесъобразни и ориентирани към резултати продукти, които да допринасят за обучението и отчетността в ключови моменти на цикъла на плановете за действие на Партньорството.

Продуктите на НМО са:

- **Бележка за съвместно създаване (Co-Creation Brief):** обобщава поуките от предишни плановете за действие, служи за обучителни цели и въздействия върху планирането и организацията на съвместното създаване.
- **Рецензия на план за действие:** бърза, независима техническа рецензия на характеристиките на плана за действие и предизвикателствата, които според НМО стоят пред въздействието за по-силен процес на осъществяване.
- **Доклад за резултати:** Цялостна оценка на изпълнението на плана, фокусирана върху резултатите на ниво политики и начина, по който протичат промените. Докладът също така проследява спазването на правилата на Партньорството за открито управление и се стреми да въздейства върху отчетността и по-дългосрочното обучение от натрупвания опит. Този продукт бе разгърнат в една преходна фаза през 2022 г., започвайки с плановете за действие с приключило изпълнение на 31 август 2022 г. Докладите за резултати се подготвят в период до четири месеца след края на цикъла на изпълнение на плана.

Настоящият продукт представлява рецензия на НМО за плана за действие на България за 2022–2024 г. Планът за действие съдържа 14 ангажимента. Настоящата рецензия набляга на анализа на силните страни на плана за действие, за да допринесе за неговото изпълнение и резултати. Данни по всеки отделен ангажимент са налични в Приложение 1. В Раздел III се съдържат подробности относно методологията и използваните от НМО показатели за настоящата рецензия за план за действие.

¹ IRM Refresh: <https://www.opengovpartnership.org/process/accountability/about-the-irm/irm-refresh/>.

Съдържание

Раздел I: Общ преглед на плана за действие за 2022–2024 г.	4
Раздел II: Обещаващи ангажименти в плана за действие на България за 2022–2024 г.	7
Раздел III. Методология и показатели на НМО	15
Приложение 1. Данни за отделните ангажименти	18
Приложение 2: Съвместно създаване на план за действие	20

Раздел I: Общ преглед на плана за действие за 2022–2024 г.

Четвъртият план за действие на България поднови нейното участие в процеса на открито управление. Той включва един обещаващ ангажимент относно борбата със свързаната с КОВИД-19 корупция. Реформаторите в и извън правителството ще трябва да се адаптират към бурния политически период, за да изпълнят ангажиментите успешно.

Четвъртият план за действие на България съдържа 14 ангажимента, фокусирани върху прозрачността и достъпа до информация, почтеното управление и антикорупцията, отворените данни и гражданското участие. Този план за 2022-2024 г. поднови процеса на открито управление на страната след едно прекъсване през 2018 г. Повечето от ангажиментите се отнасят до нови области на стратегии.

Процесът на съвместно създаване в България отбеляза подобрение в сравнение с предишните периоди, но не изпълни минималните изисквания на актуализираните Стандарти за участие и съвместно създаване на Партньорството за открито управление.¹ Преходният Съвет за координация по ПОУ, в който участват различни заинтересовани страни, не заседава през последните седем месеца на процеса на съвместно създаване. За да отговори на изискванията на ПОУ през периода на изпълнение, България трябва да гарантира, че този форум на различните заинтересовани страни ще бъде свикван поне веднъж на шест месеца.

България за кратко започна процес на обсъждане през 2018 г. и рестартира своя процес на съвместно създаване през 2021 г. Правителството обяви шестседмичен публичен конкурс за подаване на ангажименти през юни и юли 2021 г. и одобри 38 кандидатури, разделени по равно между правителствени и нестопански предложения. Правителството проведе второ обществено обсъждане през септември с.г. с цел осигуряване на гласуването за предложенията. След това то създаде преходен Съвет за координация по ПОУ с

С ЕДИН ПОГЛЕД

Участие от: 2011

Рецензиран план: 2022– 2024

Продукт на НМО: Рецензия на план за действие

Брой ангажименти: 14

Общ преглед на ангажиментите:

- Ангажименти с визия за отворено управление: 13 (93%)
- Съществен потенциал за резултати: 1 (7%)
- Обещаващи ангажименти: 1

Области от предишните планове:

- Достъп до информация
- Отворени данни
- Пряка демокрация

Възникващи области:

- Стратегии на открито управление
- Интернет и изкуствен интелект
- Животновъдство
- Метрологични данни
- Права на доброволците
- Защита на потребителя
- Качество на образованието

Спазване на минималните изисквания на ПОУ за съвместно създаване:

Действия според процеса на ПОУ: НЕ

работни групи, съставени от всички представители на гражданското общество и правителствените ведомства, подали предложения за ангажименти.

Работните групи на Съвета заседаваха през ноември и декември с цел да съставят плана за действие, като сведоха ангажиментите до 18 въз основа на критерии, зададени от правителството.² След това правителството проведе едномесечни консултации по окончателния проект за плана през декември 2021 г. и януари 2022 г. Съветът не се събра отново, но преди окончателното съставяне на плана за действие през юли 2022 г. планираните финансови средства за изпълнението бяха намалени, а четири ангажимента отпаднаха. Един от тези ангажименти бе изпълнен преди м. юли, а останалите три бяха отеглени от авторите си. Работата по разпространение на информация за окончателния план започна едва през май 2023 г. Чрез трите публични консултации и дискусиите в работните групи България предложи повече възможности за участие, отколкото имаше в предишните й процеси по съвместно създаване. Като цяло участниците от НПО реагират положително на нивото на сътрудничество по време на съвместното създаване и виждат подновения процес на ПОУ като отваряне на път към съвместна работа с правителството.

Един от ангажиментите в плана за действие предлага обещаваща реформа в борбата с корупцията. Мярка № 6 цели да учреди национална работна група за КОВИД-19, която ще бъде първата българска организация с конкретна задача развитието на антикорупционни мерки такива при извънредни ситуации като пандемията. Ангажиментът също така предвижда консолидиране и публикуване на данни за разходите, свързани с пандемията.

Останалите ангажименти продължават започнатото от предишните планове за действие или предвиждат скромни резултати. Няколко ангажимента предлагат постепенни стъпки във важни сфери на стратегиите, но не предвиждат съществени промени в досегашната управленска практика (напр. Мярка № 2 за достъпа до официални документи, Мерки № 8 и 9 за отворени правителствени данни, или Мерки № 13 и 14 за консултациите по защитата на потребителите и образованието). Други биха могли да отидат по-далеч и да очертаят необходимите механизми за промените. Мерки № 1 и № 3 предвиждат оценки на съответствието на документите за управление и стратегия, свързани с интернет, но не уреждат ясни гаранции за съответните действия, които да се предприемат в отговор на тези оценки. Мярка № 12 би предложила платформа за онлайн петиции към държавните институции, но би могла да подобри въздействието си, ако тези институции формулират ясни вътрешни правила и процедури за гарантиране на надлежното разглеждане на петициите. Мерки № 4, № 5, № 10 и № 11 се нуждаят от по-активно участие на изпълняващите плана институции, за да постигнат резултати. В частност плановете за законодателни промени са изправени пред контекст, в който политическата несигурност и липсата на участие от страна на парламентарните партии в изработването на ангажиментите са рискови фактори за изпълнението им. Мярка № 7, свързана с метрологията, би могла да има повече въздействие, ако се усили визията за отворено управление.

Очаква се изпълнението на този план за действие да се повлияе отрицателно от скорошните избори и икономическото положение в България. Парламентарните избори през 2023 г. бяха петите за последните две години, но никоя партия не събра достатъчно политическа подкрепа за формиране на управляваща коалиция, а служебното правителство продължи да работи.³ Освен бурния политически период

България е изправена и пред икономически проблеми след пика на пандемията от КОВИД-19, задълбочени от войната в Украйна. Това отклонява вниманието на изпълнителите на плана от ангажименти, които не засягат пряко тези проблеми. Макар че много от ангажиментите могат да бъдат изпълнени от държавни експерти и гражданското общество, иницирането, законодателното приемане и дългосрочният ефект на реформите зависят от задействането на политическа подкрепа. С оглед на последните избори, държава и гражданско общество ще трябва да работят заедно, за да бъде изпълнен планът за действие.

¹ 2021 OGP Participation and Co-Creation Standards: <https://www.opengovpartnership.org/ogp-participation-co-creation-standards/>.

² Спрямо ангажиментите в плана за действие на България бяха използвани следните критерии (вж. <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&id=6327>):

1. Да отговарят на ценностите на ПОУ;
2. Да са конкретни, с определени финансови параметри на изпълнение и измерими резултати;
3. Да са изпълними в рамките на двегодишен период;
4. Да включват съвместни действия между държавна институция и гражданска организация при планирането, изпълнението или контрола на предложената мярка;
5. Да имат преобразяващ потенциал за държавното управление.

³ Stoyan Nenov, "Bulgaria Set for Tough Coalition Talks After Fifth Inconclusive Election," Reuters, 3 April 2023, <https://www.reuters.com/world/europe/ex-pm-borissovs-gerb-nudges-ahead-bulgarian-election-partial-results-2023-04-03/>.

Раздел II: Обещаващи ангажименти (мерки) в плана за действие на България за 2022– 2024 г.

Този раздел рецензира ангажимента, който според НМО има потенциал за постигане на най-обещаващи резултати. Обещаващите ангажименти са свързани с област на стратегиите, която е важна за заинтересованите страни или в национален мащаб. Те трябва да бъдат проверими, да имат ясна визия за отворено управление и да носят среден или силен потенциал за резултати. Тази рецензия предлага и анализ на предизвикателствата, възможностите и препоръките за допринасяне към обучението и процеса на изпълнение на плана за действие.

Таблица 1. Обещаващи ангажименти (мерки)

Обещаващи ангажименти
6. Работна група за КОВИД-19: Този ангажимент цели да учреди първата в България специализирана организация за разработване на антикорупционни мерки при извънредни ситуации като пандемията КОВИД-19. Той предвижда и събирането и публикуването на данни за разходите, свързани с пандемията.

Мярка № 6: Работна група за КОВИД-19 (Национален съвет по антикорупционни политики към Министерския съвет, Български институт за правни инициативи)

За пълно описание на ангажимента вж. Мярка № 6 в националния план за действие за 2022-2024 г.: <https://www.opengovpartnership.org/documents/bulgaria-action-plan-2022-2024/>.

Контекст и задачи

Този ангажимент цели да учреди национална работна група за КОВИД-19, както и да събира и публикува национални данни за публичните разходи, свързани с пандемията, Българският институт за правни инициативи (БИПИ) предложи ангажимента в началната фаза на процеса на съвместно създаване, като изработи проекта по време на консултациите в работни групи на Съвета за координация по ПОУ през ноември и декември 2021 г.¹ Съветът и правителството приеха ангажимента, както бе съставен от БИПИ. Ангажиментът ще осъществи мерки за прозрачност според Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021-2027).²

Пандемията КОВИД-19 постави сериозни предизвикателства пред българското здравеопазване, правителствената ефективност и откритост, както и защитата на основни права.³ Според статия на Програма „Достъп до информация“ в началото на пандемията правителството не публикува всички свързани с нея правни документи, в това число тези за превантивните мерки на министъра на здравеопазването.⁴ Докладът на БИПИ за наказателните и административни съдебни дела показва, че здравните дейности не са дали задоволителни резултати.⁵ Докладът добавя, че властите не са разработили адекватна стратегия за публична разгласа и вместо това са разчитали на репресивни и наказателни методи за справяне с масовото неспазване на мерките за публично здраве (такива като парични санкции и наказателно преследване), често пъти

саботирани от съдилищата. Същевременно липсват разследвания по сериозни обвинения в корупция, макар че корупционният риск е голям. БИПИ отбелязва два вида голям риск за корупция по време на пандемията. Първо, значителното неправилно управление на пандемичните финанси, особено при ваксини, тестове, медицински препарати, медицински средства и оборудване, както и капитално строителство. Второ, в течение на определен период правителството и парламентът ограничават приложението на Закона за обществените поръчки към поръчки, свързани с пандемията, което увеличава възможността за злоупотреба с държавни и европейски средства и за ценова спекулация.⁶ Доклад на Инициативата за правно развитие на Югоизточна Европа добавя, че с нахлуването на първата вълна на пандемията в Европа, страни като България бележат значителен ръст в закупуването на свързани с пандемията стоки и в корупционните рискове, свързани с това закупуване и по-широкия здравен пазар.⁷ Докладът сочи, че няколко компании получават лъвския пай от допълнителното финансиране в здравния сектор, и дава примери за сериозни проблеми с клиентелизма в България и региона.⁸

Ангажиментът има два компонента.⁹ Първо, той съдържа планове за бъдеща работна група (от типа „task force“) с представители на публични институции, браншови и работодателски организации, профсъюзи и НПО. През март 2023 г., по време на първите етапи на изпълнението, такава работна група бе създадена със заповед на министър-председателя, под съпредседателството на представители на БИПИ и администрацията на Министерския съвет и с членове представители на министерства, на Агенцията за държавна финансова инспекция и НСИ.¹⁰ Работната група ще анализира изразходването на публични средства, предназначени за пандемията, и ще препоръчва на институциите мерки, стандарти и процедури за намаляване на рисковете от корупция и увеличаване на националната отчетност и прозрачност. Ангажиментът подчертава участието на широк кръг публични и частни организации, представляващи различни обществени групи, евентуално малцинствени. Вторият компонент е подобряването на събиране и обработка на информация за свързани с пандемията разходи и нейното публикуване в Единния информационен портал за КОВИД-19 (coronavirus.bg).¹¹ И двата компонента са значими за гражданското участие и прозрачността.

Потенциал за резултати: съществен

Интервюираните държавни граждански експерти подчертават, че работната група е първата българска организация, специализирана в разработка на антикорупционни мерки при ситуации като пандемията КОВИД-19.¹² Според директора по научната дейност на Центъра за изследване на демокрацията, пандемията е важно поле за антикорупционните мерки, предвид продължителността на кризата, управлението от различни институции и значителните отделени средства.¹³

Свързаните с пандемията разходи включват не само тези за здравеопазване, но и финансова помощ от държавата за пострадалите фирми, за да не изгубят служителите си. Работната група започна да събира информация от най-важните бенефициенти, такива като болници и едри работодатели, и от надзорните ведомства, за да се разработят подходящи мерки за анализ и противопоставяне на корупцията. Очаква се до април 2024 г. да се събере и анализира информация от публичните институции и да се изготвят два доклада с препоръки за изразходването на обществени средства по време на пандемия. Макар че ангажиментът не уточнява конкретния състав, държавен експерт очаква работната група да събере широк кръг

от публични и частни институции, в това число държавни медии, интересувачи се от свързаното с КОВИД-19 финансиране.¹⁴

Мярката предвижда това да стане постоянна работна група на Националния съвет за антикорупционни политики, който би могъл да осигури дългосрочна устойчивост и след периода на четвъртия план за действие. Макар че този съвет не е активен през последните години,¹⁵ министър-председателят може да нареди той да бъде задействан отново. Представител на НПО очаква за в бъдеще работната група да послужи за образец при подготвяне на антикорупционни мерки от подобен мащаб, напр. свързани с войната в Украйна или грижите за бежанците, и да предложи решения за структурния проблем на неправилното разпределение и непрозрачното изразходване на публични средства при извънредни ситуации.¹⁶ Бидейки консултативна организация за разработване на политики, в крайна сметка успехът на работната група зависи от това доколко правителството ще приеме нейните препоръки за кризисно управление и антикорупционни политики.

Понастоящем Единният информационен портал за КОВИД-19 в България¹⁷ предоставя данни за разпространението на пандемията и за това как да се възползваме от взетите икономически мерки. Той обаче не дава ясна информация за изразходването на държавни и европейски средства, предназначени за справяне с пандемията. Авторът на ангажимента отбелязва, че различните институции водят своя собствена отчетност и това затруднява оформянето на пълна картина на държавните разходи.¹⁸ Директорът по научната част на ЦИД добавя, че системата за електронни бюджетни разплащания и регистърът на обществените поръчки не посочват дали плащането или поръчката са свързани с пандемията или друга извънредна ситуация, което затруднява проследяването на целевите средства.¹⁹ Директорката на БИПИ обяснява, че при този ангажимент работната група може да одитира наличната публична информация и да реши кои данни да консолидира на едно място и да ги публикува в отворен формат. Според нея това би могло да улесни проследяването на разходите при разработване на мерки за оптимизация и анализите на разходи за минал период. Тази информация би могла да е достъпна чрез Единния информационен портал за КОВИД-19.²⁰

Още не е определено дали тази инициатива ще публикува нови данни. Според държавен експерт порталът е поет от Министерство на здравеопазването, което не участва пряко в ангажимента. Работната група ще публикува докладите си на този портал. Консолидираните данни могат да бъдат достъпни на уебсайта на Националния съвет за антикорупционни мерки. Това може да засили ролята на Съвета като централа за антикорупционни мерки и данни.

Главните очаквани последици от ангажимента носят съществен потенциал за резултати. За първи път институционализирана работна група ще предприеме фокусирани и постоянни усилия за идентифициране на проблеми и корупционни рискове при разходите за минали и текущи пандемии, както и да предлага в реално време антикорупционни мерки. Консолидирането и обнародването на отворени данни ще усили анализите на групата и ще даде на обществеността възможност да изпълва тези данни за по-голяма прозрачност на кризисните разходи и на работата на самата група. Работната група може да установи методология за бъдещи прозрачни и отчетни публични разходи в извънредни ситуации.

Възможности, предизвикателства и препоръки при изпълнението

Ключово важно предимство в полза на осъществимостта на ангажимента е, че за разлика от други ангажименти в плана за действие неговото изпълнение не изисква законодателни реформи или подзаконови актове. Така ангажиментът не зависи от парламентарния процес и може да бъде изпълнен както при избрано, така и при служебно правителство. Изпълнението може да зависи от сътрудничеството на НПО и държава и в частност справянето с текущата политическа нестабилност и краткотрайността на правителствата в последно време. Относно работната група НМО препоръчва:

- **Да се осигури ефективна дейност на работната група за улесняване на прозрачно вземане на решения.** Заседанията на групата могат да се планират така, че да се избегне зависимостта от инициативата на правителството (и съответно зависимостта от текущата политическа нестабилност). За да се гарантира напредването, членовете на групата могат от самото начало да приемат програма с крайни срокове за резултатите. Освен това протоколите на заседанията, както и решенията и препоръките на работната група, могат да бъдат прозрачни и да позволяват публично коментиране и обратна връзка.
- **Да се използва повторно ангажираната работна група като механизъм за съставяне на антикорупционни препоръки.** Нейната сфера на дейност би могла да се разшири или структурата ѝ да се преповтори за други области на антикорупционни политики в България. Различни работни групи от този тип биха могли да се пригодят за целите на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021–2027). По-нататъшна стъпка би било Министерският съвет да се ангажира да предоставя обратна връзка и да публикува (навреме) всички официални реакции на препоръките от работните групи.
- Що се отнася до консолидирането, събирането и публикуването на отворени данни, работната група би могла да си постави за цел **да консолидира финансови данни за пандемията и да ги направи открито проследими до техния източник** (национални или европейски бюджетни линии) и от бенефициентите до крайните подизпълнители, както съветва Европейската коалиция за отворени разходи (Open Spending EU coalition).²¹ Тази информация би могла да е достъпна като отворени данни според международните стандарти за отворено договаряне. Работната група би могла да вземе предвид възможности като включването на единичен показател в системата за електронни бюджетни разплащания и регистъра за обществени поръчки, което би направило проследими бъдещите финансираня за извънредни ситуации.

Останалите ангажименти

По-долу са изброени ангажиментите, които НМО не идентифицира като обещаващи. Настоящата рецензия дава препоръки, за да допринесе за обучението и изпълнението на тези ангажименти, спадащи към четири тематични области.

В тематична област „Прозрачност и достъп до информация“ има три ангажимента. Мярка № 1 ще прави преглед на относимостта на стратегически документи към принципите на отворено управление. Изпълнителите още не са определили обхвата на стратегическите документи, методологията на разглеждането им, нито са избрали конкретна цел. За да постигнат по-силни резултати за отворено управление,

изпълнителните могат да отидат отвъд дребните промени в съществуващите документи и да разработят нова правителствена стратегия. Мярка № 2 цели законодателни промени за привеждане на България в съгласие с Конвенцията за достъп до официални документи, но промените се предполага да бъдат постепенни.²² Мярка № 3 се заема с оценяване на развитието и управлението на интернет в България според рамката за интернет универсалност на ЮНЕСКО и принципите ROAM („права, отвореност, достъпност, участие на много заинтересовани страни“),²³ обяснени от нач. отд. „Информационни технологии и информационно общество“ на МЕУ.²⁴ Изпълнението може да включи многостранен подход към оценяването, но очакваният резултат е доклад с препоръки без гаранция за предприемане на действия в посока отворено управление.

В тематична област „Почтено управление и борба с корупцията“ има три ангажимента. Мярка № 4 цели да разработи управленски стандарти за изкуствения интелект с цел осигуряване на равен достъп и спазване на правата на човека. Според представител на Министерство на електронното управление²⁵ структурните промени в правителството преди и след процеса на съвместно създаване са оставили ангажимента без точно зададена изпълняваща институция и неясно бъдеще. Мярка № 5 цели да изпълни правното задължение за обществен контрол при проверки в животновъдни и други обекти за отглеждане на животни. Потенциалните резултати могат да се окажат затруднени поради незаинтересоваността на Министерство на земеделието, посочи представител на сдружение „Кампании и активизъм за животните в индустрията“ по време на декемврийската среща на Съвета за координация по ПОУ.²⁶

В тематична област „Отворени данни“ има три ангажимента. С Мярка № 7 Българският институт по метрология цели да създаде национална метрологична мрежа и да публикува референтни данни и спомагателно оборудване, за да се повиши надеждността на измерванията, да се намали времето на обработка и да се ограничат възможностите за манипулация. Вероятно това е важно за отношенията на стопанските субекти с БИМ, но тук няма пряка визия за отворено управление. Мерки № 8 и № 9 продължават текущите усилия на правителството и гражданското общество в разгласата и употребата на отворени управленски данни,²⁷ както и анализа на употребата им.²⁸ От предишния национален план за действие и доклада на НМО насам българското правителство е положило усилия да установи влиянието и употребата на отворени данни,²⁹ както и да публикува нови масиви от отворени данни.³⁰ Затова изпълнението на Мерки № 8 и № 9 не предвижда съществени промени, но е гаранция за поддържане на темпото и за надграждане върху вече постигнатото. НМО препоръчва правителството да вземе предвид изводите от докладите на Европейската комисия за зрялост на отворените данни и по-конкретно да работи за подобряване на качеството на данните и метаданните,³¹ както и да продължи усилията си по изпълнение на Директивата за отворените данни на ЕС.³²

Четвъртата тематична област „Гражданско участие“ съдържа пет ангажимента. Мерки № 10 и № 11 планират процедури на участие за проектореформи в Закона за прякото гражданско участие и проект за нов Закон за доброволчеството. Прокарването на такива правни реформи е отдавнашна цел на българското гражданско общество,³³ но то не се гарантира изрично от показателите за успех на двете мерки. Плановете за законодателни промени се сблъскват с контекст, в който политическата несигурност е рисков фактор за изпълнението им. Макар че конкретните подробности на тези реформи следва тепърва да се уточняват, инициаторите се надяват те да доведат до мерки за усилване на публичните референдуми и доброволческите организации. Там, където законодателни промени са по-мако вероятни, НМО препоръчва да се помисли за

алтернативни или съвещателни подходи за разширяване на демокрацията, както и за усилване на участието на гражданското общество в установяването на стандартите за доброволчество в България. Препоръките по публичното участие в Ръководството за регулаторно управление на ПОУ предоставят множество примери за инкорпориране на по-широко гражданско участие в политиките и законодателните процеси, които биха могли да се приложат и в България.³⁴ Във връзка с Мярка № 10 Форум Гражданско участие и “Аз решавам” смятат, че реформите биха могли да засягат теми като употребата на нови технологии, например в управлението на документацията, събираната лична информация и онлайн събирането на подписи за референдуми. Поправките към Закона биха могли също така да ограничат обема на ненужно събирани лични данни.³⁵ Във връзка с Мярка № 11, която включва централна роля за Съвета за развитие на гражданското общество в съставянето на законопроекта, Българският център за нестопанско право (БЦНП) смята, че включването на широк кръг държавни институции и НПО в консултационния процес може да спомогне за по-дълбокото им ангажиране с реформите.³⁶ НМО отбелязва също така, че тези реформи могат да подобрят оперативната среда за доброволческите граждански организации и възможностите на доброволците, като процесът на съставяне на проекта се центрира върху включващи консултации с доброволци, заинтересовани страни от гражданското общество и широката общественост. Реформите трябва да избягват създаването на административни бариери пред оперативната среда на българското гражданско общество.

С Мярка № 12 Министерството на електронно управление и БЦНП целят да разработят шаблон за онлайн петиции. Експерт по гражданско участие и бивш представител на БЦНП, предложил този ангажимент, обясни, че това може да бъде пряко осъществяване на основното право на петиции по чл. 45 на Конституцията.³⁷ Според експерта „петиция” е по-широко понятие от гражданска инициатива и не би трябвало да се ограничава от допълнителните формалности на Закона за прякото участие на гражданите.³⁸ Идеята на ангажимента е да предложи инструмент на държавните институции, чрез което гражданите да могат да изпратят своите искания и да посочат проблеми, които да се решат чрез петиции, и законно да подписват петиции онлайн.³⁹ Това техническо решение обаче не засяга празнотите в гаранциите, които законът дава. Без законодателни промени бъдещите петиции остават на произвола на държавните учреждения, което обезсилва потенциала за резултати за отворено управление. НМО препоръчва държавните ведомства да формулират ясни правила и процедури, които да следват при приемане на петиции, и така да гарантират на всяка петиция надлежно разглеждане и обратна връзка в разумен срок.

Мерки № 13 и № 14 целят да призват участници от гражданското общество към консултативни органи по защита на потребителите и образование. Макар че биха могли да доведат до полезни промени в посредничеството или идентифицирането на проблеми, не изглежда вероятно те да подобрят значително управленските практики и вземането на решения.

¹ „Стартира събирането на предложения за Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление““, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=39&y=&m=&d=> .

² Приоритет 1, Мярка 6 за повишаване на прозрачността на изпълнителната власт, и Приоритет 5, Мярка 7 за повишаване на прозрачността при разходването на обществени средства за лечебни заведения, Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията в РБ (2021–2027), Портал за обществени консултации, <https://strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1353> .

- ³ Ekaterina Baksanova, “Bulgaria country report,” in *Expressing Civil And Political Liberties in Times of Crisis, COVID-19 First Wave as a Case Study: Bulgaria, Greece, North Macedonia, and Romania*, eds. Bican Sahin and Ivaylo Tsonev (Friedrich Naumann Foundation for Freedom, 2021), 6–10, https://www.freiheit.org/sites/default/files/2021-04/expressing-civil-and-political-liberties-in-times-of-crisis_0.pdf .
- ⁴ Александър Кашъмов, „Достъп до информация във време на извънредно положение“, Информационен бюлетин на Програма Достъп до Информация, брой 3 (195), 2020, ISSN 1313-6496, <https://bit.ly/3WxnzRo> .
- ⁵ Галина Гергинова, „Преглед и анализ на дейността на прокуратура в условията на извънредно положение и извънредна епидемична обстановка и анализ на административно-наказателните и наказателните дела, свързани с пандемията от COVID-19“ (Български институт за правни инициативи, София, 2021), ISBN 978-619-91738-3-1, http://www.bili-bg.org/cdir/bili-bg.org/files/Analysis_Prosecution_Covid-19.pdf
- ⁶ Биляна Гяурова-Вегертседер, редактор, „Прозрачност и ефективност на публичните средства за справяне с COVID-19 в България. Корупционни рискове и мерки при борбата с пандемията“ (Български институт за правни инициативи, София, 2021), ISBN 978-619-91738-2-4, http://www.bili-bg.org/cdir/bili-bg.org/files/2021_BILI_ANALYSIS_COVID_19_SPENDING.pdf .
- ⁷ Daniela Mineva et al. “Public procurement irregularities – hidden risks for the post-COVID economic recovery,” in *Public Procurement Integrity in Southeast Europe* (Center for the Study of Democracy, 2022), ISBN: 978-954-477-445-5, 40-41, <https://seldi.net/publications/public-procurement-integrity-in-southeast-europe-mechanisms-red-flags-and-state-owned-enterprises-in-the-energy-sector/>
- ⁸ Daniela Mineva et al., “Public procurement irregularities”, 44.
- ⁹ Open Government Partnership, *The Republic of Bulgaria Fourth National Action Plan* (Washington, DC: Open Government Partnership, 2022), 23–24, <https://www.opengovpartnership.org/documents/bulgaria-action-plan-2022-2024/>.
- ¹⁰ НМО получи тази информация от Ралица Величкова (лице за контакт на ПОУ за България, държавен експерт в дирекция „Модернизация на администрацията“ към Министерски съвет) и Биляна Гяуров-Вегертседер (БИПИ) пред предпубликационния период през май 2023 г.
- ¹¹ Единен информационен портал за КОВИД-19, достъпен на 18.04.2023 г., <https://coronavirus.bg/>.
- ¹² Мария Цанкова (държавен експерт от администрацията на Министерски съвет), интервю на НМО, 29.11. 2022 г.; Биляна Гяурова-Вегертседер (директор на БИПИ), интервю на НМО, 16.12. 2022 г.; д-р Тодор Галев (директор по научната дейност на Центъра за изследване на демокрацията), интервю на НМО, 17.03. 2023 г.
- ¹³ Галев, интервю.
- ¹⁴ Цанкова, интервю.
- ¹⁵ Council of Europe: Group of States Against Corruption, *Preventing Corruption and Promoting Integrity in Central Governments (Top Executive Functions) and Law Enforcement Agencies: Fifth Evaluation Report, Bulgaria* (Strasbourg: Council of Europe: Group of States Against Corruption, 2023), <https://rm.coe.int/fifth-evaluation-round-preventing-corruption-and-promoting-integrity-i/1680a9cab7> .
- ¹⁶ Галев, интервю.
- ¹⁷ Единен информационен портал за КОВИД-19.
- ¹⁸ Гяурова-Вегертседер, интервю.
- ¹⁹ Галев, интервю.
- ²⁰ Единен информационен портал за КОВИД-19.
- ²¹ Open Spending EU Coalition, *A Whitepaper on Opening up Recovery and Resilience Facility Spending*, 23 February 2022, <https://drive.google.com/file/d/1BhOhfMcJOMAYatekciPI60L6k-KB1YOV/view>.
- ²² Ралица Величкова (държавен експерт в Министерски съвет), кореспонденция с НМО, 12.12.2022 г. и 6.02.2023 г.
- ²³ ROAM-X Indicators, UNESCO. <https://www.unesco.org/en/internet-universality-indicators/roam-x>
- ²⁴ Нели Стоянова (нач. отд. „Информационни технологии и информационно общество“ към МЕМУ) и членове на отдела, интервю на НМО, 25.11.2022 г.
- ²⁵ Стоянова и членове на отдела, интервю.
- ²⁶ Дискусия на заседание на Съвета за координация по ПОУ с присъствие на НМО, 15.12.2022 г.
- ²⁷ Документи, Портал за отворени данни, достъпно на 18.04.2023 г., <https://data.egov.bg/document>
- ²⁸ Пазарни консултации в ЦАИС ЕОП относно проучване на потребностите на гражданите и бизнеса за публикуване на отворени данни, Портал за отворени данни, 31.08.2021 г., <https://data.egov.bg/news/view/57> , вж. повече в раздел Новини на Портал за отворени данни.
- ²⁹ Пазарни консултации в ЦАИС ЕОП относно проучване на потребностите на гражданите и бизнеса за публикуване на отворени данни, Портал за отворени данни, 31.08.2021 г., <https://data.egov.bg/news/view/57> , вж. повече в раздел Новини на Портал за отворени данни.
- ³⁰ Документи, Портал за отворени данни, <https://data.egov.bg/document>
- ³¹ Публикувани са резултатите от измерването за зрялост на отворените данни през 2021 г., Портал за отворени данни, 17.12.2021 г., <https://data.egov.bg/news/view/65>
- ³² Directive (EU) 2019/1024 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on open data and the re-use of public sector information (recast), EUR-Lex, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1024>

³³ Анна Адамова (експерт по публични консултации, петиции и гражданско участие), интервю на НМО, 8.12. 2022 г.; Захари Янков (правен консултант в Българския център за нестопанско право), интервю за НМО, 7.12.2022 г.

³⁴ Renzo Falla Lopez and Valentina Saltane, *Regulatory Governance in the Open Government Partnership* (Washington, DC: Open Government Partnership, 2020), <https://www.opengovpartnership.org/documents/regulatory-governance-in-the-open-government-partnership/>.

³⁵ Георги Петров (Изпълнителен директор на Форум Гражданско участие), интервю за НМО, 7.12.2022 г., и „Ще има ли шанс гражданското законодателство в България“, Национална гражданска инициатива „Аз решавам“, Българско сдружение за насърчване на гражданската инициатива, 18.06.2022 г.

³⁶ Славита Джамбазова (зам. ген. директор и р-л направление „Организационно развитие“ на Българския червен кръст), интервю за НМО, 19.12.2022 г.

³⁷ Адамова, интервю, и Конституция, Народно събрание.

³⁸ Закон за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

³⁹ Адамова, интервю.

Раздел III. Методология и показатели на НМО

Целта на настоящата рецензия не е да дава оценка. Тя е замислена като бърз, независим, технически преглед на характеристиките на плана за действие и на силните и слабите страни, които НМО открива, за да допринесе за по-силен процес на изпълнение. НМО посочва ангажиментите, имащи най-висок потенциал за резултати, висок приоритет за заинтересованите страни в България, приоритет в контекста на националното отворено управление, или съчетание от тези фактори.

НМО следва процедура на филтриране и групиране, за да идентифицира обещаващите реформи или ангажименти:

Стъпка 1: Определяне какво подлежи на рецензия въз основа на проверимостта на ангажимента, както е записан в плана за действие.

Стъпка 2: Определяне дали ангажиментът има пряка визия за отворено управление. Отговаря ли той на ценностите на ПОУ?

Стъпка 3: Рецензиране на ангажименти, които са проверими и имат визия за отворено управление, за да се определи дали някои от тях могат да бъдат групирани. Ангажименти, които имат обща стратегическа цел или допринасят за една и съща реформа или политика трябва да бъдат групирани заедно. Потенциалът за резултати на групирани ангажименти трябва да се рецензира като цяло. Сътрудниците на НМО извършват следните стъпки за групиране на ангажиментите:

- a. Определяне на общи теми. Ако планът за действие вече не е групиран по теми, НМО може да използва тематичните етикети (тагове) на ПОУ.
- b. Преглед на целите на ангажиментите, за да се определи кои от тях допринасят за една и съща по-широка политика или управленска реформа.
- c. Организиране на ангажиментите в групи, както се окаже потребно. Ангажиментите може вече да са организирани в плана за действие според конкретни политики или управленски реформи.

Стъпка 4: Оценяване на потенциала за резултати на групирани или самостоятелни ангажименти.

Филтрирането е вътрешна процедура, Данните за отделните ангажименти са дадени в Приложение 1. В допълнение по време на вътрешната процедура по рецензиране на настоящия продукт НМО проверява точността на констатациите и събира допълнителни данни чрез партньорска проверка, при нужда обратна връзка от Екипа за подкрепа на ПОУ, интервюта и валидация със заинтересовани страни в България, рецензиране от външен експерт, и контрол от международния експертен панел на НМО (IEP).

Както се каза по-горе, НМО разчита на **три ключови показателя** за тази рецензия:

I. Проверимост

- **Да, достатъчно конкретно е за рецензия:** Както са записани в плана за действие, заявените цели и предложени действия са достатъчно ясни и влючват обективно проверими дейности за оценка на изпълнението.
- **Не, не е достатъчно конкретно за рецензия:** Както са записани в плана за действие, заявените цели и предложени действия не дават достатъчно яснота и

не включват изрично проверими дейности за оценка на изпълнението.

- Ангажименти, които не са проверими, ще се смятат за нерецензируеми и няма да бъдат оценявани по-нататък.

II. Визия за отворено управление

Този показател определя дали ангажиментът е свързан с ценностите на отвореното управление: прозрачност, гражданско участие, публична отчетност, както са дефинирани в Декларацията за отворено управление и Устава на ПОУ (OGP Articles of Governance), като отговаря на следните ръководни въпроси. Основавайки се на внимателен прочит на текста на ангажимента, НМО определя дали ангажиментът притежава визия за отворено управление:

- **Да/Не:** Заема ли се този ангажимент да направи област на политики, институция или процедура по вземане на решение по-прозрачни, с повече участие на гражданите, или по-отчетни пред обществеността?

НМО използва ценностите на ПОУ, определени в Устава. В допълнение следните въпроси за всяка ценност на ПОУ могат да се използват като критерий за установяване на визията за отворено управление при анализа на ангажиментите:

- **Прозрачност:** Дали правителството ще разкрие повече информация, ще подобри правната или институционална рамка, за да гарантира правото на информация, да подобри качеството на разкритата пред обществеността информация, или подобри прозрачността на правителствените процедури на вземане на решения или институции?
- **Гражданско участие:** Дали правителството ще създаде или подобри възможности, процедури или механизми, за да може обществеността да формират или влияе върху решенията? Дали правителството ще създаде, позволи или подобри механизмите за участие за малцинства или групи с неравносложно представителство? Дали правителството ще позволи правна среда, която да гарантира свободата на събранията, на сдружаването и на мирния протест?
- **Публична отчетност:** Дали правителството ще създаде или подобри възможностите да се търси отговорност на служителите за техните действия? Дали правителството ще позволи правни, стратегически или институционални рамки за поддържане на отчетността на държавните служители?

III. Потенциал за резултати

НМО коригира този показател (наричан преди „потенциално въздействие“) с цел да се вземе предвид обратната връзка от процеса по актуализиране на НМО чрез консултации с общността на ПОУ.

При новия ориентиран към резултати стратегически фокус на продуктите на НМО, НМО промени този показател така, че да се отнася до очакваните резултати и потенциал, които да бъдат проверими в Доклада за резултати на НМО след изпълнението. Имайки Предвид задачата на настоящата рецензия на план за действие, оценката на потенциала за резултати е само едно предварително указание за възможността на даден ангажимент да донесе смислени резултати, направено въз основа на формулировките в плана за действие в сравнение със ситуацията в съответната стратегическа област.

Степените на този показател са:

- **Неясен:** Ангажиментът е насочен към продължаване на съществуващи практики в рамките на съществуващата нормативна база, изисквания или политики, без

указване на породена добавена стойност или повишен подход на отворено управление в сравнение със съществуващата практика.

- **Скромнен:** Положителна, но изолирана инициатива или промяна в процедури, практики или политики. Ангажиментът не поражда обвързващи или институционализирани промени в управленски звена или институции, действащи в дадена област. Примери за такива техническите средства (напр, уебсайтове) или публикуване на данни, обучения или пилотни проекти.
- **Съществен:** Възможен фактор за сериозна промяна за практики, политики или институции, управляващи дадена стратегическа област, обществен сектор или отношенията между граждани и държава. Ангажиментът поражда обвързващи и институционализирани промени в управлението като цяло.

Настоящата рецензия бе подготвена от НМО в сътрудничество със Стефан Ангелов и бе рецензирана от външен експерт Брендан Халоран. Според четвъртия национален план за действие на България, Програмата за достъп до информация на НМО е заинтересована страна в Мярка № 1 и е партньор в изпълнението на Мярка № 2. Тъй като изследователят на НМО е по договор за правни услуги към Програмата за достъп до информация, и за да се избегне евентуален конфликт на интереси, екипът на НМО извърши рецензирането на Мярка № 1 и Мярка № 2 в настоящата Рецензия за план за действие.

Методологията на НМО, качеството на продуктите на НМО и процесът на рецензиране се надзират от Международния експертен панел на НМО. За повече информация вж. раздела „IRM Overview“ на уебсайта на ПОУ.¹

¹ IRM Overview: <https://www.opengovpartnership.org/irm-guidance-overview/>

Приложение 1. Данни за отделните ангажименти¹

Мярка № 1: Преразглеждане на концептуална рамка за открито управление
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромни
Мярка № 2: Изпълнение на стандартите на Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до официални документи
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромни
Мярка № 3: Национално оценяване на развитието на интернет
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромни
Мярка № 4: Обществен диалог за общи стандарти при използване на ИИ
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромни
Мярка № 5: Обществен контрол при проверки в обекти за отглеждане на животни
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромни
Мярка № 6: Работна група за КОВИД-19
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Съществен
Мярка № 7: Изграждане на национална метрологична мрежа
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Не● Потенциал за резултати: Неясен
Мярка № 8: Публикуване на информация в Портала за отворени данни
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромни
Мярка № 9: Проучване на потребностите на гражданите и бизнеса за публикуване на информация от обществеността в отворен формат
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да

<ul style="list-style-type: none">● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромен
Мярка № 10: Промени в Закона за прякото гражданско участие в държавната власт и местното самоуправление
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромен
Мярка № 11: Подобряване на режима на доброволчеството
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромен
Мярка № 12: Разработване на шаблон за онлайн петиции
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромен
Мярка № 13: Участие на НПО в решаване на спорове между потребители и търговци във връзка с КЗП
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромен
Мярка № 14: Форуми за публично обсъждане на Рамка за инспектиране на качеството в образованието
<ul style="list-style-type: none">● Проверим: Да● Има ли визия за отворено управление? Да● Потенциал за резултати: Скромен

¹ **Б.ред.:** За краткост на места са дадени съкратени заглавия на ангажиментите. Пълния текст вж. в плана за действие на България: <https://www.opengovpartnership.org/documents/bulgaria-action-plan-2022-2024-december/>.

Приложение 2: Съвместно създаване на план за действие

Страните-членки на ПОУ се насърчават да целят пълния обхват на актуализираните стандарти на ПОУ за участие и съвместно създаване, в сила от 1.01.2002 г.¹ НМО оценява всички страни, подали планове за действие от 2022 г. нататък, според актуализираните стандарти. ПОУ определи 24-месечен гратисен период за осигуряване на справедлив и прозрачен преход към актуализираните стандарти. През този период НМО ще оценява придържането към стандартите от страна на държавите и спазването на техните минимални изисквания.² Въпреки това една страна ще бъде оценена като действаща против процеса на ПОУ, ако тя не удовлетвори минималните изисквания, започвайки с планове за действие с начало през 2024 г. и по-нататък. Таблица 2 очертава степента, в която участието и практиките на съвместно създаване в страната спазват минималните изисквания, приложими към разработването на плана.

Таблица 2. Спазване на минималните изисквания

Минимално изискване	Спазено по време на съвместното създаване	Спазено по време на изпълнението
1.1 Пространство за диалог: Между септември 2018 г. и юни 2021 г. нямаше публично обсъждане на 4-я план за действие. През юни 2021 г. правителството възстанови многостранния форум около Портала за обществени консултации. ³ През ноември с.г. то формира Преходен съвет за координиране по ПОУ. Той включи всички организации, предложили ангажименти, с равен брой членове от првителството и НПО. Той състави 4-я план за действие, но не заседава през последните 7 месеца на съвместното създаване (мин. изискване е пространството за диалог да се събира поне на 6 м.). ⁴ Информация за ролята и функциите на Съвета вж. на Портала за обществени консултации. ⁵	Не	Ще се оценява в Доклада за резултати
2.1 Уебсайт за ПОУ: Порталът за обществени консултации има раздел, посветен на участието на България в ПОУ. ⁶ Министерският съвет го използва за публикуване на всички официални съобщения, доклади за самооценка, доклади на НМО и приети национални планове за действие, в т.ч.	Да	Ще се оценява в Доклада за резултати
2.2 Хранилище за документи: Порталът за обществени консултации има раздел, посветен на участието на България в ПОУ с информация за процеса на съвместно създаване, правителствени самооценки и някои доклади на НМО, без информация за изпълнението на ангажиментите от предишния период. ⁷	Да	Ще се оценява в Доклада за резултати
3.1 Предварително известие: На 18.06.2021 г. на раздела за ПОУ а уебсайта Министерският съвет публикува календар за процеса на съвместно създаване и покана за предложения за мерки за 4-я план за действие. ⁸ Подаването на предложения трая от 18.06. до 30.06.2021 г., т.е. пълни 6 седмици. Този период е достатъчен за насрочването, подготовката и съставянето на предложение, и в този случай НМО го смята за отговарящ на минималното изискване.	Да	Не е приложимо

<p>3.2 Разгласа: Освен публикациите на Портала за обществени консултации и личните срещи на Преходния съвет за координация по ПОУ, Министерски съвет публикува информация на своята фейсбук страница, посветена на ПОУ, за началото на процеса на съвместно създаване и за публичните консултации по получените</p>	Да	Не е приложимо
<p>3.3 Механизъм за обратна връзка: През юни 2021 г. Министерският съвет публикува покана за предложения за ангажменти.¹⁰ През септември 2021 г. той организира публична консултация по подадените предложения с достъпно за всеки гласуване за всяко отделно предложение.¹¹ Между ноември и декември 2021 г. Министерският съвет създаде Преходния съвет за координация по ПОУ. Неговите работни групи включваха всички инициатори на предложения от гражданското общество и държавните институции. Правителството публикува крайния проектоплан за действие и организира обществено обсъждане, отворено за всеки, на Портала за обществени консултации от 10.12.2021 г. до 10.01.2022 г.¹²</p>	Да	Не е приложимо
<p>4.1 Обоснован отговор: Всички предложения за ангажменти от първата публична консултация през юни 2021 г. бяха публикувани като списък и преминаха през втора публична консултация, отворена за всеки, с гласуване за всеки ангажимент, през септември 2021 г.¹³ След това по време на работата на Преходния съвет за координация по ПОУ дискусиите бяха документирани с протокол и таблици с променените формулировки на ангажиментите – т.е. вътрешни документи, достъпни за участниците. По-голямата част от обоснования отговор се случи по време на работата на Преходния съвет за координация по ПОУ. Всички ангажменти трябваше да имат партньор в изпълнението или ръководство от правителството и от гражданското общество. Освен това финалното пленарно заседание на Съвета по ПОУ бе ръководено от лицето за контакт от администрацията на МС, което устно огласи всички предложения, причините, по които някои от тях бяха оттеглени, и причините и новите формулировки на предложенията в крайния списък. Съветът прие с гласуване всички предложения от крайния списък като проектоангажменти. Всяка участваща организация имаше един глас. Заседанията не бяха публични. Участниците и членовете на съвета бяха представители на всички организации, изпратили предложения за ангажменти.¹⁴</p>	Да	Не е приложимо
<p>5.1 Отворено изпълнение: НМО ще оценява дали са проведени срещи с представители на гражданското общество за представяне на резултати на изпълнението и да се даде възможност за граждански коментари в Доклада за резултати.</p>	Не е приложимо	<i>Ще се оценява в Доклада за резултати</i>

¹ 2021 OGP Participation and Co-Creation Standards: <https://www.opengovpartnership.org/ogp-participation-co-creation-standards/>.

² IRM Guidelines for the Assessment of Minimum Requirements: <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-guidelines-for-the-assessment-of-minimum-requirements/>

³ Започва подготовката на Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=38&y=&m=&d=> и Стартира събирането на предложения за Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=39&y=&m=&d=>.

⁴ Обществено обсъждане на предложенията за мерки в Четвъртия национален план на Република България в инициативата „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 10.12.2021 г., <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6538>

⁵ Започва подготовката на Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18 June 2021, <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=38&y=&m=&d=> и Стартира събирането на предложения за Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=39&y=&m=&d=> .

⁶ Партньорство за открито управление, Портал за обществени консултации, <https://www.strategy.bg/Articles/List.aspx?lang=bg-BG> .

⁷ Партньорство за открито управление, Портал за обществени консултации, <https://www.strategy.bg/Articles/List.aspx?lang=bg-BG> .

⁸ Започва подготовката на Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=38&y=&m=&d=> и Стартира събирането на предложения за Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=39&y=&m=&d=>

⁹ Партньорство за открито управление, Facebook, <https://www.facebook.com/profile.php?id=100069203799886> .

¹⁰ Стартира събирането на предложения за Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=39&y=&m=&d=> .

¹¹ Обществено обсъждане на получените предложения за мерки за Четвъртия национален план за действие в рамките на инициативата „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 01.09.2021 г., <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6327> .

¹² Обществено обсъждане на предложенията за мерки в Четвъртия национален план на Република България в инициативата „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 10.12.2021 г., <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6538> .

¹³ Стартира събирането на предложения за Четвъртия национален план за действие на Република България в рамките на глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 18.06.2021 г., <https://www.strategy.bg/Articles/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=39&y=&m=&d=> , и Обществено обсъждане на получените предложения за мерки за Четвъртия национален план за действие в рамките на инициативата „Партньорство за открито управление“, Портал за обществени консултации, 01.09.2021 г., <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6327> .

¹⁴ Изследовател от НМО участва като наблюдател в тези заседания.